

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ*	ΚΖ «Δημήτριος Τζανάκης»
ΤΜΗΜΑ*	Διεθνών-Ευρωπαϊκών Υποθέσεων
ΚΥΚΛΟΣ*	Πρώτος Μαθημάτων Ειδίκευσης
Τίτλος Μαθήματος/Εργαστηρίου*	Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική
Κωδικός Μαθήματος / Εργαστηρίου*	
Σύντομη Περιγραφή Μαθήματος/Εργαστηρίου	Το μάθημα εξετάζει τη θέση της Ελλάδας στο διεθνές περιβάλλον δίνοντας έμφαση στις βασικές παραμέτρους που καθορίζουν την εξωτερική πολιτική της. Οι θεματικές ενότητες εστιάζουν στη διερεύνηση των σημαντικότερων προκλήσεων και χρονιζόντων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η χώρας μας στις διεθνείς σχέσεις της, όπως είναι η ελληνοτουρκική σύγκρουση και το κυπριακό ζήτημα. Επίσης, υπό το ειδικό πρίσμα των συνθηκών που διαμορφώνονται από τη συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη του Ευρώ ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιδιώκεται να συζητηθεί πως διασυνδέεται η ελληνική εξωτερική πολιτική με την στρατηγική της αποτροπής και την προάσπιση της εθνικής ασφάλειας.
Συνολικές Ώρες	26
Στόχος Μαθήματος	Κεντρικός στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων για τους διεθνείς και εσωτερικούς παράγοντες προσδιορισμού της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και, παράλληλα, η ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάλυσης και αξιολόγησης των σχετικών αποφάσεων που λαμβάνονται.
Ειδικοί στόχοι:	Εξοικείωση – Ανάλυση - Κρίση –Αυτόνομη Σκέψη
1. Γνώσεις	Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος εκτιμάται ότι θα βοηθήσει τους/τις σπουδαστές/άστριες να αποκτήσουν σφαιρική αντίληψη σχετικά με: - βασικές εννοιολογικές κατηγορίες ανάλυσης της εξωτερικής πολιτικής, - κύριους προσδιοριστικούς παράγοντες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, - κεντρικά ζητήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.
2. Δεξιότητες	Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος εκτιμάται ότι θα βοηθήσει τους/τις σπουδαστές/άστριες να αποκτήσουν επαρκή

* Τα πεδία συμπληρώνονται από την ΕΣΔΔΑ

	ικανότητα σχετικά με: - χαρτογράφηση και αξιοποίηση των εργαλείων ανάλυσης της εξωτερικής πολιτικής ενός κράτους, - συλλογή και σύνθεση εμπειρικών/πραγματολογικών στοιχείων από ποικίλες πηγές βιβλιογραφικής αναφοράς, πληροφόρησης και ενημέρωσης, - σταχυολόγηση και αποτίμηση των προσδιοριστών παραγόντων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, - τεκμηριωμένη καταγραφή των κεντρικών ζητημάτων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, - στοιχειοθετημένη παρουσίαση επιστημονικής άποψης και ανάπτυξη σχετικών επιχειρημάτων μέσω διαλογικής συζήτησης.	
3. Στάσεις/Συμπεριφορές	Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος εκτιμάται ότι θα βοηθήσει τους/τις σπουδαστές/άστριες να συμβάλουν στην: - κριτική αποτίμηση των επιλογών και κινήσεων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, - κατανόηση και προώθηση των συμφερόντων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, - ενίσχυση της διεθνούς εικόνας και κύρους της Ελλάδας.	
Μέθοδοι Διδασκαλίας / Εκπαιδευτικές Τεχνικές	Το μάθημα διδάσκεται με προφορικές εισηγήσεις από τους διδάσκοντες. Παράλληλα, επιχειρεί να αξιοποιήσει ως μέσο διδασκαλίας και εκμάθησης τη μαιευτική μέθοδο. Προάγει, δηλαδή, την ενεργή συμμετοχή των σπουδαστών/στριών ώστε, αφενός, να ενισχύσει την ικανότητά τους να διαλέγονται με την αντιπαράθεση τεκμηριωμένων επιχειρημάτων και, αφετέρου, να τους εντρυφήσει συστηματικά στη λογική της εκμαίευσης και της (από και/ή ανά)δόμησης της γνώσης. Στο πλαίσιο αυτό, οι σπουδαστές/άστριες είναι σκόπιμο, πριν την παρακολούθηση του μαθήματος, να έχουν διαβάσει τις βασικές πηγές βιβλιογραφικής αναφοράς που καταγράφονται σε κάθε θεματική ενότητα. Επίσης: Επίσης, οφείλουν να εισηγηθούν μια Έκθεση Αναφοράς: • η Έκθεση, που παρουσιάζεται προφορικά πρέπει απαραίτητα να έχει την ακόλουθη δομή: (1) Το Ζήτημα (2) Γιατί το Ζήτημα Πρέπει να Αντιμετωπιστεί Άμεσα (3) Οι Στόχοι της Πολιτικής (4) Η Προτεινόμενη Στρατηγική (5) Δυσκολίες Υλοποίησης, • η Έκθεση συνιστά ατομική εισήγηση με τις θέσεις (όπως τις αντιλαμβάνεται και εκφράζει ο/η εκάστοτε εισηγητής/ήτρια) συγκεκριμένου φορέα της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, ήτοι ΥΠΕΞ, Υπουργείο Άμυνας και Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. .	
Αξιολόγηση Μαθήματος / Εργαστηρίου (Σημειώστε με X)	X	Ανοικτές Ερωτήσεις Γνώσεων – Μελέτη Περίπτωσης (θεωρητικά μαθήματα κυρίως)
		Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής

		Εκπόνηση ατομικής εργασίας και παρουσίασης
		Εκπόνηση ομαδικής εργασίας και παρουσίασης
		Συνδυασμός των παραπάνω (προσδιορισμός βαθμολόγησης)
		Άλλη, προσδιορίστε:
Προϋποθέσεις Υποδομών	Αίθουσα με πίνακα διδασκαλίας, δυνατότητα προβολής PowerPoint, πρόσβαση σε διαδικτυακή σύνδεση και, ιδανικά, με μεγάλο τραπέζι συνεργασίας/συνεδρίασης.	
Απαραίτητα Εκπαιδευτικά Μέσα	Η/Υ, Μηχάνημα προβολής PowerPoint, διαδίκτυο, μαρκαδόροι για πίνακα διδασκαλίας και αντίτυπα του Σχεδίου Μαθήματος και των βασικών πηγών βιβλιογραφικής αναφοράς.	
Απαραίτητο Λογισμικό	Microsoft Office (Word & Power Point) και Mozilla Firefox ή Internet Explorer	
Εκπαιδευτικό – Υποστηρικτικό Υλικό (Σημειώστε με X)	X	Σημειώσεις Εισηγητή
	X	Παρουσιάσεις Εισηγητή
		Μελέτες Περίπτωσης
	X	Άρθρα – Μελέτες – Αποσπάσματα
		Θεσμικό Πλαίσιο – Νόμοι
		Πρότυπα
		Εγχειρίδια Χρήσης
		Ψηφιακό Υλικό – Λογισμικό
	X	Διαδικτυακοί Τόποι
	X	Σχετική Βιβλιογραφία

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ**

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
1	Εθνικό και Διεθνές στη Διεθνή Πολιτική και Διακυβέρνηση	(1) Εισαγωγή: γνωστικό αντικείμενο, στόχος, επιδιωκόμενα αποτελέσματα και τρόπος διδασκαλίας μαθήματος (2) Ορισμένα ζητήματα οντολογίας στις κοινωνικές επιστήμες (3) Βασικές έννοιες και κατηγορίες ανάλυσης (4) Κράτος και Διεθνές Περιβάλλον (5) Όργανα, Θεσμοί, Κανονιστικά Πλαίσια, Οργανισμοί και Διεθνής Κοινωνία (6) Πόλεμος και Ειρήνη (7) Εθνική Κυριαρχία, Ανταγωνισμός, Συνεργασία και Διακυβέρνηση (8) Δια-κυβερνητικότητα και Υπερεθνικότητα (9) Σύνοψη – Συμπεράσματα	4

Βιβλιογραφία	ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Zhaohui Wang and Zhiqiang Sun, “From Globalization to Regionalization: The United States, China, and the Post-Covid-19 World Economic Order, <i>Journal of Chinese Political Science</i>, τμ 26 (2021), σελ. 68-87. Robert D. Blackwill and Thomas Wright, <i>The End of World Order and American Foreign Policy</i>, Council on Foreign Relations, Council Special Report No. 86, May 2020. Susan Rose-Ackerman, “What Does ‘Governance’ Means”, <i>Governance</i>, τμ. 30, τχ. 1 (2017), σελ. 23-27. David A. Welch, “What Is ‘Governance’ Anyway?”, <i>Canadian Foreign Policy Journal</i>, τμ. 19, τχ. 3 (2013), σελ. 253-267. Michael N. Barnett and Martha Finnemore, “The Politics, Power, and Pathologies of International Organizations”, <i>International Organization</i>, τμ. 53, τχ. 4 (1999), σελ. 699-732. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Ανδρέας Γκόφας, Γιώργος Α. Ευαγγελόπουλος & Μαριλένα Κοππά (επιμ.), <i>Ένας Αιώνας Διεθνών Σχέσεων 1919-2019</i> (Αθήνα: Πεδίο, 2020). H.K. Colebatch, “Making Sense of Governance”, <i>Policy and Society</i>, τμ. 33 (2014), σελ. 307-316. Michael Bluman Schroeder, “Executive Leadership in the Study of International Organization: a Framework for Analysis”, <i>International Studies Quarterly</i>, τμ. 16 (2014), σελ. 339-361. Laurence E. Lynn, Jr. and Robbie Waters Robichau, “Governance and Organisational Effectiveness: Towards a Theory of Government Performance”, <i>Journal of Public Policy</i>, τμ. 33, τχ. 2 (2013), σελ. 201-228. Charles Kenny, “Does Governance Matter?”, <i>Governance</i>, τμ. 25, τχ. 1 (2012), σελ. 1-3. Π. Νάσκου - Περράκη, <i>Το Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών. Η Θεσμική Διάσταση</i> (Αθήνα: Σάκκουλας 2011). Andrew Baker, “Restraining Regulatory Capture? Anglo-America, Crisis Politics and Trajectories of Change in Global Financial Governance”, <i>International Affairs</i>, τμ. 86, τχ. 3 (2010), σελ. 647-663. Thomas Bernauer, κ.α., “A Comparison of International and Domestic Sources of Global Governance Dynamics”, <i>British Journal of Political Science</i>, τμ. 40 (2010), σελ. 509-538.
---------------------	--

	Ian Hurd, <i>International Organizations. Politics, Law, Practice</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 2010). Στέλιος Περράκης (επιμ.) <i>Σύγχρονες Ματιές στις Νομικές και Πολιτικές Όψεις της Διεθνούς Οργάνωσης</i> (Αθήνα: Σάκκουλας, 2009). A. LeRoy Bennett and James K. Oliver, <i>Διεθνείς Οργανισμοί. Αρχές και Προβλήματα</i> (Αθήνα: Gutenberg, 2006) Hague Rod & Martin Harrop, <i>Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση</i> (Αθήνα: Κριτική, 2005). Marie-Claude Smouts, “The Proper Use of Governance in International Relations”, <i>International Social Sciences Journal</i>, τχ. 155 (1998), σελ. 81-89. Gerry Stoker, “Governance as a Theory: Five Propositions”, <i>International Social Sciences Journal</i>, τχ. 155 (1998), σελ. 17-28. <u>Θεόδωρου Αιμ. Χριστουδουλίδη, <i>Εισαγωγή στη Διεθνή Οργάνωση</i> (Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1984).</u>
Διαδικτυακοί Τόποι	

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
2	Η Εξωτερική Πολιτική Ενός Μικρού Κράτους: Ζητήματα Σχεδιασμού Πολιτικής και Στρατηγικής	(1) Βασικές έννοιες και κατηγορίες ανάλυσης (2) Επίπεδα και δρώντες ανάλυσης (3) Κύριες μεταβλητές στην ανάλυση εξωτερικής πολιτικής (4) Κυρίαρχες θεωρητικές προσεγγίσεις, (5) Διάκριση πολιτικής και στρατηγικής (6) Η σημασία και τα όρια του στρατηγικού σχεδιασμού (7) Σύνοψη – Συμπεράσματα	3
Βιβλιογραφία		ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Efstathios T. Fakiolas, <i>How a Small State Expands: Grand Strategy and Greece's Territorial Expansion in the Balkans and Asia Minor</i> (NewYork: Nova Science Publishers, 2012), κεφ. 1 & 2 Charalambos Tsardanidis & Stelios Stavridis, “The Europeanisation of Greek Foreign Policy: a Critical Appraisal”, <i>European Integration</i> , τμ. 27, τχ. 2 (Ιούνιος 2005), σελ. 217-239.	

	ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Εκάβη Αθανασοπούλου, Χαράλαμπος Τσαρδανίδης και Ευστάθιος Τ. Φακιολάς (επιμ.), <i>Εξωτερική Πολιτική της Ελλάδας: Επιλογές και Προσδοκίες στον 21^ο Αιώνα</i> (Αθήνα: Παπαζήσης, 2020). Γ.Β. Δερτιλής, <i>Επτά Πόλεμοι, Τέσσερις Εμφύλιοι, Επτά Πτωχεύσεις 1821-2016</i> (Αθήνα: Πόλις, 2016) Γιάννης Γ. Βαληνάκης (επιμ.), <i>Ελληνική Εξωτερική και Ευρωπαϊκή Πολιτική 1990-2010</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2010). Panayotis Tsakonas, “Theory and Practice in Greek Foreign Policy”, <i>Southeast European and Black Sea Studies</i>, τμ. 5, τχ. 3 (Σεπτέμβριος 2005), σελ. 427-437. Spyros Economides, “The Europeanisation of Greek Foreign Policy”, <i>West European Politics</i>, τμ. 28, τχ. 2 (Μάρτιος 2005), σελ. 471-491. Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος και Μαριλένα Κοπά (επιμ.), <i>30 Χρόνια Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής: 1974-2004</i>, (Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνη, 2005). Στέφανος Κωνσταντινίδης, «Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Θεωρία και Πράξη», στο Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια Συνολική Προσέγγιση</i>, τμ. Α΄ (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2003), σελ. 137-187. Δημήτρης Κ. Κώνστας και Χαράλαμπος Γ. Τσαρδανίδης (επιμ.), <i>Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική</i>, τμ. Α΄ & Β΄ (Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1989). Γιάννης Γ. Βαληνάκης, <i>Εισαγωγή στην Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1949-1988</i> (Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1989). Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, <i>Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική από τις Αρχές του 20^{ου} Αιώνα ως το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο</i> (Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1983). Χρήστος Λ. Ροζάκης, <i>Τρία Χρόνια Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής: 1974-1977</i> (Αθήνα: Παπαζήσης, 1978).
Διαδικτυακοί Τόποι	http://government.gov.gr/ http://www.mfa.gr/ http://www.cfr.org/ http://www.ecfr.eu/ http://www.hri.org/

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
3	Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και η Σύγκρουση με την Τουρκία στο Αιγαίο και τη Κύπρο	(1) Κεντρικές διεθνείς συστημικές και εσωτερικές σταθερές της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής από το 1974 μέχρι σήμερα (2) Σύντομη ιστορική αναφορά των ελληνοτουρκικών σχέσεων μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή (3) Διαχρονικά σημεία αντιπαράθεσης (4) Η δυναμική της σύγκρουσης σήμερα (5) Σύνοψη – Συμπεράσματα	4
Βιβλιογραφία		ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Spyros Blavoukos and Dimitris Bourantonis, “Policy Entrepreneurs and Foreign Policy Change: The Greek-Turkish Rapprochement in the 1990s”, <i>Government and Opposition</i>, τμ. 47, τχ. 4 (2012), σελ. 597-617. Dimitris Keridis, “Greek Foreign Policy: Past, Present and Future Strategies”, στο Constantine Arvanitopoulos and Konstantina E. Botsiou (eds.), <i>The Constantinos Karamanlis Institute for Democracy Yearbook 2010</i> (Heidelberg: Springer, 2010), σελ. 85-92. Dimitrios Triantaphyllou, “The Priorities of Greek Foreign Policy Today”, <i>Southeast European and Black Sea Studies</i>, τμ. 5, τχ. 3 (Σεπτέμβριος 2005), σελ. 327-346. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Άγγελος Ν. Συρίγος, <i>Ελληνοτουρκικές Σχέσεις</i>, 2^η εκδ. (Αθήνα: Πατάκης, 2016). Alexis Heraclides, <i>The Greek-Turkish Conflict in the Aegean. Imagined Enemies</i> (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010). Panayotis J. Tsakonas, <i>The Incomplete Breakthrough in Greek-Turkish Relations: Grasping Greece’s Socialization Strategy</i> (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010). N. Emel Ganapati, IlanKelman and Theodore Koukis, “Analysing Greek-Turkish Disaster-related Cooperation: A Disaster Diplomacy Perspective”, <i>Cooperation and Conflict</i>, τμ. 45, τχ. 2 (2010), σελ. 162-185. Ευαγόρας Α. Ευαγόρου, <i>Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις από το 1923 έως Σήμερα. Θεωρία Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγική</i> (Αθήνα: Ποιότητα, 2010). James Ker-Lindsay, <i>Crisis and Conciliation: A Year of</i>	

	<i>Rapprochement Between Greece and Turkey</i> (London: I.B. Tauris, 2007). Mustafa Aydin and Kostas Ifantis (επιμ.), <i>Turkish-Greek Relations: The Security Dilemma in the Aegean</i> (London: Routledge, 2004). Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας, «‘Κοινωνικοποιώντας τον Αντίπαλο’. Η Ελληνική Στρατηγική Εξισορρόπησης της Τουρκίας και οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις», στο Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια Συνολική Προσέγγιση</i>, τμΒ’ (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2003), σελ. 49-97. Fotios Moustakis, <i>The Greek-Turkish Relationship and NATO</i> (London: Routledge, 2003). Dimitris Keridis and Dimitrios Triantaphyllou (επιμ.), <i>Greek-Turkish-Relations in the Era of Globalization</i> (London: Brasseys, 2001). Χριστόδουλος Κ. Γιαλλουρίδης και Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Ελλάδα και Τουρκία Μετά το Τέλος του Ψυχρού Πολέμου</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1999). Dimitris Constanas (επιμ.), <i>The Greek-Turkish Conflict in the 1990s: Domestic and External Influences</i> (London, Macmillan, 1991). Αλέξης Αλεξανδρής κ.α., <i>Οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις 1923-1987</i> (Αθήνα: Γνώση, 1988).
Διαδικτυακοί Τόποι	http://www.mod.mil.gr/mod/el/ http://www.disasterdiplomacy.org/greeceturkey.html http://www.mfa.gov.tr/default.en.mfa https://www.iiss.org/en/publications/military-s-balance

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
4	Η Ελληνική Στρατηγική της Αποτροπής και η Διαχείριση Κρίσεων	(1) Η λογική της εξωτερικής πολιτικής (2) Η λογική της στρατηγικής της αποτροπής (3) Οι δυσκολίες ορισμού της κρίσης και της κλιμάκωσης υπό το πρίσμα της ελληνοτουρκικής σύγκρουσης (4) Οι στρατηγικές διαχείρισης κρίσης (5) Η περίπτωση της κρίσης των Ιμίων (6) Οι κρίσεις μετά τα Ίμια και σήμερα (7) Σύνοψη – Συμπεράσματα	4

Βιβλιογραφία	ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Aristotle Tziampiris, “In the Shadow of a Long and Glorious Past: Understanding Greek Foreign Policy”, <i>Mediterranean Quarterly</i>, τχ. 26, τμ. 2, (2015), σελ. 63-79. Στέλιος Αλειφαντής, «Ζητήματα Προσέγγισης και Διαχείρισης Κρίσεων: Οι Ιδιαιτερότητες της Στρατιωτικής Κινητοποίησης στην Κρίση», <i>Διπλωματία</i>, τχ. 40 (2007). Παναγιώτης Μαυρίδης και Ευστάθιος Φακιολάς, «Στρατηγική Διαχείρισης Κρίσης και η Ελληνοτουρκική Αντιπαράθεση. Η Περίπτωση των Ιμίων», στο Χριστόδουλος Κ. Γιαλλουρίδης και Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Ελλάδα και Τουρκία Μετά το Τέλος του Ψυχρού Πολέμου</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1999), σελ. 133-176 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Νικόλαος Παπαναστασόπουλος, <i>Η Διαχείριση Κρίσεων στην Ελληνική Εξωτερική και Αμυντική Πολιτική. Η Περίπτωση της Κρίσης των Ιμίων</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2015). Αλέξης Ηρακλείδης, <i>Ανάλυση και Επίλυση Συγκρούσεων. Μία Εισαγωγή</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2011). Panagiotis Dimitrakis, “Intelligence for Crisis Management: The Case of the January 1996 Greek-Turkish Crisis”, <i>European Security</i>, τμ. 17, τχ. 4 (2008), σελ. 455-493. ChristosKassimeris, “NATO and the Aegean Disputes”, <i>Defense & Security Analysis</i>, τμ. 24, τχ. 2 (2008), σελ. 165-179. Δημήτρης Καιρίδης (επιμ.), <i>Η Νέα Γεωπολιτική της Ελλάδας</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2003). Θεόδωρος Κουλουμπής και Κώστας Υφαντής, «Μεταβάλλοντας το Δίλημμα Ασφάλειας στο Αιγαίο. Ελληνικές Στρατηγικές Επιλογές και Δομικοί Περιορισμοί: Μια Ρεαλιστική Προσέγγιση», στο Χριστόδουλος Κ. Γιαλλουρίδης και Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Ελλάδα και Τουρκία Μετά το Τέλος του Ψυχρού Πολέμου</i>(Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1999), σελ. 99-156. Χρήστος Λυμπέρης, <i>Εθνική Στρατηγική και Χειρισμός Κρίσεων</i> (Αθήνα: Ποιότητα, 1997). Χρήστος Λυμπέρης, <i>Ελληνική Αμυντική Στρατηγική. Δομή Δυνάμεων, Σύγχρονες Προκλήσεις</i> (Αθήνα: Αιχμή, 1993). Χριστόδουλος Γιαλλουρίδης και Παναγιώτης Τσάκωνας (επιμ.), <i>Η Νέα Διεθνής Τάξη: Η Ελλάδα η Τουρκία και το</i>
---------------------	--

	<i>Κυπριακό Πρόβλημα</i> (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1993). Παναγιώτης Ήφαιστος και Αθανάσιος Πλατιάς, <i>Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική</i> (Αθήνα: Παπαζήσης, 1992). Γιάννης Βαλινάκης και Πάρις Κίτσος, <i>Ελληνικά Αμυντικά Προβλήματα</i> (Αθήνα, Παπαζήσης, 1986).
Διαδικτυακοί Τόποι	http://www.incore.ulst.ac.uk/services/cds/ http://www.correlatesofwar.org/ http://www.systemicpeace.org/conflictrends.html http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index http://www.correlatesofwar.org/news/mid-data-set-v4-01-available

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
5	Σύγχρονες Προκλήσεις Εθνικής Ασφάλειας	(1) Η διαχρονική και η διευρυμένη έννοια της ασφάλειας (2) Η σύνδεση της ασφάλειας με την πολιτική και τη στρατηγική (3) Η διάκριση μεταξύ πρόκλησης, κινδύνου και απειλής (4) Το σύγχρονο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον: οι διαστάσεις της γέω-πολιτικής, της γέω-οικονομίας και του γέω-κοινωνικού χώρου (5) Καταγραφή και αξιολόγηση των κύριων προβλημάτων της ελληνικής εθνικής ασφάλειας (6) Προσδιορισμού της πολιτικής και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και των μέσων της στρατηγικής (7) Σύνοψη – Συμπεράσματα	4
Βιβλιογραφία		ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Νικόλαος Τζιφάκης και Ευστάθιος Τ. Φακιολάς, «Η Έννοια της Ασφάλειας στη Θεωρία των Διεθνών Σχέσεων: Μια Συνοπτική Εισαγωγή στη Σύγχρονη Συζήτηση», στο Α-Ι. Δ. Μεταξάς (επιμ.), <i>Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση της Πολιτικής Πράξης</i>, τμ. VII: Διεθνείς Σχέσεις. Συσχετισμοί και Διεξαρτήσεις (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2016), σελ. 141-159. Polychronis Kapalidis and Fotios Moustakis, Migration and National Security: The Quest for an Effective Greek Migration Policy, Working Paper 27, Ακαδημία Στρατηγικών Αναλύσεων, Σεπτέμβριος 2015.	

	ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Gabriella Lazaridis and Dimitris Skleparis, “Securitization of Migration and the Far Right: the Case of Greek Security Professionals”, <i>International Migration</i>, τμ. 54, τχ. 2 (2016), σελ. 176-192. Anna Triandafyllidou, “Greek Migration Policy in the 2010s: Europeanization Tensions at a Time of Crisis”, <i>Journal of European Integration</i>, τμ. 36, τχ. 4 (2014), σελ. 409-425. Μαίρη Μπόση, <i>Η Διεθνής Ασφάλεια στο Μεταψυχροπολεμικό Κόσμο. Οι Αραβικές Εξεγέρσεις και η Περίπτωση της Συρίας</i> (Αθήνα: Ποιότητα, 2014). Alan Collins, <i>Contemporary Security Studies</i>, 3rd ed. (Oxford: OxfordUniversityPress, 2013) Ειρήνη Χειλά, <i>Οι Διεθνείς Συγκρούσεις στον 21^ο Αιώνα. Ζητήματα Θεωρίας και Διαχείρισης</i> (Αθήνα: Ποιότητα, 2013). Barry Buzan & Lanen Hansen, <i>The Evolution of International Security Studies</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 2009). Ken Booth and Nicholas J. Wheeler, <i>The Security Dilemma. Fear, Cooperation and Trust in World Politics</i> (London: Palgrave Macmillan, 2008). Tsakonas (επιμ.), <i>Αφιέρωμα στην Ελληνική Εξωτερική Πολιτική</i>, Hellenic Studies, τμ. 15, τχ. 1 (2007). Ken Booth (ed.), <i>Critical Security Studies and World Politics</i> (London: Lynne Rienner, 2005). Θάνος Π. Ντόκος και Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας, <i>Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας: Οικοδομώντας το Ελληνικό Μοντέλο στον Εικοστό Πρώτο Αιώνα</i> (Αθήνα: Παπαζήσης, 2005). Θάνος Π. Ντόκος, «Ελληνική Πολιτική Εθνικής Ασφάλειας. Η Σύνδεση Μεταξύ Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής», στο Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια Συνολική Προσέγγιση</i>, τμ. Α' (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2003), σελ. 235-274. Stephen van Evera, <i>Causes of War. Power and the Roots of Conflict</i> (Ithaca: Cornell University Press, 1999). Terry Terriff, κ.α., <i>Security Studies Today</i> (Cambridge: Polity Press, 1999).
Διαδικτυακοί Τόποι	http://www.mopocp.gov.gr/main.php http://www.isn.ethz.ch/

		https://www.sipri.org/ http://www.iss.europa.eu/ http://csis.org/ http://www.rand.org/	
α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
6	Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική την Εποχή των Τριών Προγραμμάτων Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας	(1) Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και η κρίση χρέους στη ζώνη του Ευρώ (2) Τα τρία ελλείμματα της ελληνικής οικονομίας υπό το πρίσμα των διαρθρωτικών προβλημάτων της (3) Η ανάγκη προσφυγής της χώρας σε μηχανισμό στήριξης και οι ατέλειες της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) της ΕΕ (4) Η λογική των τριών Προγραμμάτων Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας (Μνημόνια) (5) Συντελεστές εθνικής ισχύος και εξωτερική πολιτική υπό το πρίσμα των Προγραμμάτων Στήριξης (6) Συνέχεια και αλλαγή στους στόχους της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και τις στρατηγικές επιλογές της (7) Σύνοψη - Συμπεράσματα	4
Βιβλιογραφία		ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Αλέξανδρος Π. Μαλλιάς, <i>Περιφερειακές Γεωπολιτικές Ανατροπές και Προκλήσεις: Η Ελλάδα, το Μακεδονικό και οι Σχέσεις με την Αλβανία και τον Αλβανικό Παράγοντα</i>, Κείμενο Πολιτικής, Απρίλιος 2018, Κυπριακό Κέντρο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Thanos Dokos, <i>Greek Foreign Policy Under the Damocles Sword of the Economic Crisis</i>, Konrad Andenauer Stiftung Κάτοπτρον 2, Απρίλιος 2015. Thanos Dokos and Christos Kollias, <i>Greek Defence Spending in Times of Crisis: The Urgent Need for Defence Reform</i>, Eliamep Thesis 1, Μάρτιος 2013. Maria Gianniou (επιμ.), <i>Greek Foreign Policy. Global Trends and Challenges</i> (Athens: Hellenic Centre for European Studies, 2013). ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Antonis P. Skotiniotis, “The BRICS of Greek Diplomacy: Foundations of a New Foreign Policy”, <i>Mediterranean Quarterly</i>, τμ. 28, τχ. 4 (2017), σελ. 32-52.	

	George Bistis, “From Karamanlis to Tsipras: the Greek Debt Crisis Through Historical and Political Perspectives”, <i>Mediterranean Quarterly</i>, τμ. 27, τχ. 1 (2016), σελ. 30-54. Ton Notermas, An Ever More Polarized Union: <i>The Greek Problem and the Failure of EU Economic Governance</i>, Harvard University Center for European Studies Paper Series-Open Forum, 2015-2016. Michalis Nikiforos, κ.α., <i>The Greek Public Debt Problem</i>, Levy Economics Institute Policy Note, Φεβρουάριος 2015. George Pagoulatos, “State-driven in Boom and in Bust: Structural Limitations of Financial Power in Greece”, <i>Government and Opposition</i>, τμ. 49, τχ. 3 (2014), σελ. 452-482. Ιωάννης Αρμακόλας και Αναστάσιος Βάλβης, <i>Οικονομική Κρίση και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική στα Βαλκάνια: Τα Αποτελέσματα μιας Διαδικτυακής Έρευνας</i>, ΕΛΙΑΜΕΠ Κείμενο Εργασίας 52, Αύγουστος 2014. Pantelis Sklias and Georgios Maris, “The Political Dimension of the Greek Financial Crisis”, <i>Perspectives on European Politics and Society</i>, τμ. 14, τχ. 1 (2013), σελ. 144-164. Nikolaos Zahariadis, “The Politics of Risk-Sharing: Fiscal Federalism and the Greek Debt Crisis”, <i>Journal of European Integration</i>, τμ. 35, τχ. 3 (2013), σελ. 271-285. Anna Maria Droumpouki, “Trivialization of World War Two and Shoah in Greece: Uses, Misuses and Analogies in Light of the Current Debt Crisis”, <i>Journal of Contemporary European Studies</i>, τμ. 21, τχ. 2 (2013), σελ. 190-201. Mark Hallerberg, “Fiscal Federalism Reforms in the European Union and the Greek Crisis”, <i>European Union Politics</i>, τμ. 12, τχ. 1 (2010), σελ. 127-142. George Pagoulatos and Christos Triantopoulos, “The Return of the Greek Patient: Greece and the 2008 Global Financial Crisis”, <i>South European Society and Politics</i>, τμ. 14, τχ. 1 (2009), σελ. 35-54.
Διαδικτυακοί Τόποι	http://www.minfin.gr/ http://www.mindev.gov.gr/ http://www.consilium.europa.eu/en/policies/financial-assistance-eurozone-members/ https://www.imf.org/external/country/grc/greecefaq.htm

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας	Αναλυτική Περιγραφή Διδακτικής Ενότητας	Διάρκεια (ώρες)
7	Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική στα Βαλκάνια: Η Συμφωνία των Πρεσπών	(1) Η Βαλκανική Πολιτική της Ελλάδας μετά το Τέλος του Ψυχρού Πολέμου (2) Το Πρόβλημα του Ονόματος μεταξύ της Ελλάδας και της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (3) Στόχοι της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής για την επίλυση της διαφοράς (4) Προσδιοριστικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην επιτάχυνση των εξελίξεων κατά την τελευταία περίοδο (5) Η πορεία προς την επίλυση το πρώτο εξάμηνο του 2018 (6) Η θετική κατάληξη των διαπραγματεύσεων και η υπογραφή της συμφωνίας (7) Βασικά σημεία επίλυσης (8) Σύνοψη - Συμπεράσματα	4
Βιβλιογραφία			
		ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ: Aleksandra Maatsch and Anna Kurpiel, “Between Collective and Particularistic Interests. Ratification of the Prespa Agreement by National Parliaments in Greece and North Macedonia”, <i>Southeast European and Black Sea Studies</i>, τμ. 21, τχ. 1 (2021), σελ. 53-75. Biljana Vankovska, “Geopolitics of the Prespa Agreement: Background and After-Effects”, <i>Journal of Balkan and Near Eastern Studies</i>, τμ. 22, τχ. 3 (2020), σελ. 343-371. “Ending the Long-Lasting ‘Difference over the Name’. The Prespa Agreement-its Philosophy, Origins and Challenges Ahead”, <i>Southeastern Europe</i>, τμ. 44 (2020), σελ. 1-116. Yannis Kechagias, <i>Why Did Greece Block the Euro-Atlantic Integration of the Former Yugoslav Republic of Macedonia? An Analysis of Greek Foreign Policy Behaviour Shifts</i>, GreeSE Paper No. 58, London: Hellenic Observatory, May 2012 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ: Νίκος Κοτζιάς, <i>Η Λογική της Λύσης. Πολιτική Θεωρία και Πρακτική στις Διεθνείς Σχέσεις. Αλήθειες για το Μακεδονικό και τη Διαπραγμάτευση</i> (Αθήνα: Gutenberg, 2020). Dimitris Papadopoulos, “Ruins of the Borderland: Ruin Affect, Aesthetics, and Otherness in the Prespa Lakes Region”, <i>Journal of Modern Greek Studies</i>, τμ. 38, τχ. 2	

	(2020), σελ. 399-423. Aristotle Tziampiris, "Greece and the Macedonian Question: An Assessment of Recent Claims and Criticisms", <i>Southeast European and Black Sea Studies</i>, τμ. 11, τχ. 1 (2011), σελ. 69-83. Greece-FYROM, Interim Accord, September 1995 NATO Bucharest Summit Declaration, April 2008 Greece-FYROM, Final Agreement, June 2016
Διαδικτυακοί Τόποι	http://www.minfin.gr/

Επιστημονικά Περιοδικά

Στην Ελλάδα τα σημαντικότερα περιοδικά που έχουν συστηματικά δημοσιεύσει άρθρα για ζητήματα ελληνικής εξωτερικής πολιτικής είναι τα ακόλουθα: *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, *Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης*, *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, *Αγορά Χωρίς Σύνορα*, *Επιστήμη και Κοινωνία*, *Το Βήμα των Διεθνών Σχέσεων*, *Φιλελεύθερη Έμφαση*, *Σύγχρονα Θέματα*, *Τετράδια Πολιτικού Διαλόγου*, *Έρευνας και Κριτικής*, *Ευρωπαϊκή Έκφραση*.

Παράλληλα υπάρχει πληθώρα διεθνών επιστημονικών περιοδικών που περιέχουν άρθρα σχετικά με την ελληνική εξωτερική πολιτική. Τα πιο γνωστά είναι τα εξής: *Ethnopolitics*, *European Foreign Affairs Review*, *European Security*, *International Peacekeeping*, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, *Mediterranean Politics*, *Mediterranean Quarterly*, *Middle Eastern Studies*, *Nationalities Papers*, *Nations and Nationalism*, *New Balkan Politics*, *Perceptions*, *South European Society and Politics*, *Southeast European and Black Sea Studies*, *Südosteuropa*, *The World Today*, *Turkish Review of Balkan Studies*, *Western Balkan Security Observer*.

Στους/τις σπουδαστές/άστριες συνίσταται να παρακολουθούν συστηματικά τις διεθνείς εξελίξεις επικεντρώνοντας την προσοχή τους όχι τόσο στον ελληνικό περιοδικό και ημερήσιο τύπο, αλλά σε διεθνείς πηγές (πχ περιοδικά *Economist* και *Le Monde Diplomatique*, εφημερίδες *International New York Times*, *Le Monde*, *The Guardian* και *The Washington Post* και ειδησεογραφικά δίκτυα *AFP*, *AlJazeera*, *BBC*, *CNN* και *Euronews*).

Ηλεκτρονικές και μη-Ηλεκτρονικές Βιβλιοθήκες

Βασικές μηχανές αναζήτησης βιβλιογραφικών αναφορών και επιστημονικών βάσεων δεδομένων είναι:

- Hellenic Academic Library Network (HEALink):
<http://www.heal-link.gr/>
- Συλλογικό Κατάλογο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών:
<http://www.unioncatalog.gr/ucportal/>
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης:
<http://www.ekt.gr>
- Google:
<http://scholar.google.com>

Παράλληλα, οι πιο σημαντικές βιβλιοθήκες που εδρεύουν στην Αθήνα και οι οποίες διαθέτουν αξιόλογες συλλογές τόμων βιβλίων και περιοδικών για θέματα εξωτερικής πολιτικής, είναι οι ακόλουθες:

- Εθνική Βιβλιοθήκη (Πανεπιστημίου 32),
- Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων (Σύνταγμα),
- Γεννάδειος Βιβλιοθήκη (Σουηδίας 61, Κολωνάκι),
- Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών (Συγγρού 136, στο παλαιό κτίριο),
- Βιβλιοθήκη του Πολιτικού Τμήματος του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη),
- Βιβλιοθήκη Διεθνών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Σίνα 14),
- Βιβλιοθήκη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου 70),
- Βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Πατησίων 76),
- Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ, Κρατίνου 9 και Αθηνών, Πλατεία Κοτζιά).
- Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (Λυκαβηττού 4, Κολωνάκι),
- Βιβλιοθήκη του Βρετανικού Συμβουλίου (Πλατεία Κολωνακίου 17),
- Βιβλιοθήκη της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης (Μασσαλίας 22),
- Βιβλιοθήκη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (Σίνα 31),
- Βιβλιοθήκη του γερμανικού Ινστιτούτου Γκαίτε (Ομήρου 14-16),
- Βιβλιοθήκη της Τράπεζας της Ελλάδος (Πανεπιστημίου 21),
- Βιβλιοθήκη της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Αιόλου 86),
- Βιβλιοθήκη του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ, Αμερικής 11),
- Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ, Τσάμη Καρατάσου 11, Κουκάκι)

Ο Εισηγητής

Ευστάθιος Τ. Φακιολάς